

DOMOLJUB

Ishaja vsak četrtok. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročila, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 17.

V Ljubljani, dne 24. aprila 1913.

Leto XXVI.

Naša državna misel.

Zadnje soboto je preteklo 200 let, odkar je stopil v veljavo temeljni zakon naše ustave, po katerem so združene kraljstva in dežele naše države med seboj v eno notranje zedinjeno celoto, ki ima nad seboj vladarje iz habsburške rodbine. V tem zakonu, ki se imenuje pragmatična sankcija, je tudi natančno določeno, kako bo urejeno nasledstvo na habsburškem vladarskem prestolu, zlasti to, da ima v slučaju, če zmanjka moških dedičev, tudi ženska pravico do krone.

Pragmatična sankcija zahteva brez pridržka, da mora biti vladar Habsburžan katoliške vere. O ti reči je vredno izgubiti nekaj besedi. Zakonito določilo, da mora biti vladar naše države katoličan, ima globok pomen za vse čase, kar jih je usojenih njenemu obstoju. Avstrija mora po svojem poklicu biti in ostati katoliška država. Braniti katoliško cerkev proti Turku je bila njena prva in najsvetejša naloga. Zato je tudi izsilila od turških sultanov, da so ji priznali pravico skrbeti za katoličane na Turškem. Dokler se je držala tega poklica, je imela neomejeno zaupanje pri vseh krščanskih narodih evropske turške države. Tudi Srbi so jo cenili kot svojo braniteljico in so spoštovali avstrijske vladarje kot svoje največje dobrotnike, ki so se potegnili zanje, kadar so jih prosili, in ki so jim dali na avstrijskih tleh gostoljubno drugi dom, ko so morali bežati izpred Turka.

Katoliška država sredi Evrope pa ni bila samo potrebna zavoljo turškega nasilstva, marveč tudi za to, ker je na severu mogočna razkolna Rusija, na zapadu pa Nemčija, ki je po večini protestantska. Vsenemci, ki hočejo razbiti

Avstrijo in razširiti nemško državo do Jadranskega morja, so najhujši sovražniki katoličanstva, češ, da najbolj zavira vsenemško misel. Zato so se podprli od nemških bogatinov in raznih družb vrgli nekako pred 15 leti z vso silo, da bi čim največ Nemcev v naši državi dobili za odpad od katoliške vere in za prestop v protestantstvo. Več nego 10.000 oseb so tako pognali med odpadnike in s tem storili nepopisno mnogo hudega. Tudi v naši domovini — na Koroškem in Štajerskem — imamo iz te dobe mnogo nesrečnih ljudi, ki so iz političnega sovraštva vrgli katoliško vero od sebe. Na Kranjskem jih je nekaj takih v Kočevju, na Jesenicah, v Trziču in v Ljubljani. Znani voditelj bojeviten kranjskih Nemcev in nemškutarjev, advokat dr. Egger, ki so ga Kočevjarji izvolili za deželnega poslanca, je tudi ob tem času postal protestant. Nemški petelin tudi danes še vedno trdijo, da je protestantstvo nemška vera. Ko je Súdmarka jela kupovati v Št. Ilju, obmejni slovenski občini na Spodnjem Štajerskem, slovenska kmečka posestva, je obenem sklenila, da naseli tam nemške protestante z Virtemberškega. To je tudi storila. Vse to omenjamo zategadelj, da se izprevidi, kako mora Avstrija že iz ozira na svoj obstoj varovati in braniti svoj katoliški značaj. Vsako poslabšanje in nazadovanje v ti reči oslabša tudi njeno notranjo moč.

Poleg protestantov in razkolnikov pa ima katoliška vera v naši državi še enega velikega sovražnika, namreč juda. Jud je po vsem svojem bistvu katoličanstvu nasproten. Povsod, kjer gre proti cerkvi, so judje na vrhu. Časopisje in svobodomiselne, framasonske organizacije, ki se bojijo proti nji, ima v judih glavne sodelavce, voditelje in podpornike. Zato ga pa nimaš boljšega

barometra, da na njem meriš notranjo moč naše države, nego judovski vpliv v primeri s katoličanstvom. Kadarkoli in kolikorkoli pada vpliv katoliške vere v Avstriji, vselej in za ravno toliko zraste vpliv judovstva in toliko se tudi razrahlja njena notranja moč.

Katoliška mora biti Avstrija pa tudi zato, ker ni mogoče drugače držati njenih različnih narodov v redu in miru. Druge evropske države so zdaj osnovane na narodni podlagi: Angleška, Francoska, Italija, Španska, Nemška, Ruska in tudi zmogovite balkanske države Bulgarska, Srbska in Grška. V pretežni večini, po nekaterih državah domala brez izjeme, so vsi ljudje samo enega jezika in ene narodnosti. V Avstriji nas pa štejejo deset različnih narodov; nekaj res preveč, n. pr. Hrvatje in mi, Čehi in Slovaki nismo različni narodi, a tudi tako nas je dovolj. Romani, Slovani, Nemci smo vsi člani ene države. Jezik nas ne družijo, narodnost seveda tudi ne, zgodovina nas tudi bolj razdvaja, nego zedinja. Kaj nas more torej držati skupaj? Kje je tista vez, ki more napraviti iz teh različnih delov edino celoto? — Ni je druge, nego tista, ki je izražena v pragmatične sankcije določilo, da mora biti naš vladar katoličan. Katoliška vera, ki ji pripada naš cesar, mora dati naši državi skupno državno misel. Čujemo ravno zdaj, kako razni nasprotniki naše države prerokujejo, da nima več prihodnosti. Slabo bodočnost nam obetajo francoski, angleški, ruski, zadnji čas tudi nemški politiki. Vedno bolj kažejo na naše notranje prepire in zatrjajo, da država razpada. Njihovo žalostno prerokovanje se bo sesedlo v nič, če bodo avstrijski narodi v oživiljeni katoliški zavesti soglasno s svojim vladarjem v zmislu pragmatične sankcije prenovili državo v katoliškem duhu.

Pozeba po naši domovini.

Mrazovi po srednji Eyropi so napravili v noči od 12. na 13. aprila in naslednje noči velikansko škodo. Iz Češkega, Ogrskega, Hrvaškega, Dalmacije, iz Zgornje Italije, Nemškega, od povsod so prihajala žalostna poročila, da so sneg, slana in pomladanski mrazovi zamorili pomladansko cvetje in napravili kmetom večmilijonsko škodo.

Zlasti so pa trpele naše dežele, ki kaže tako sredi med severnim in južnim svetom in podnebjem. Sadje, vinska trta in druge rastline so se letos vsled nenavadne toplote meseca marca in začetkom aprila nenavadno zgodaj razvile. Najmanj 14 dni prej kakor lansko leto. Nastavek na trti se je že opazil kot izredno bogat. Sadno drevje je bilo ravno v najlepšem cvetju in mlado rastlinje, kakor: solata, radič, grah, bob in krompir se je silno lepo razvijalo. Vreme se je pa kar naenkrat prevrglo in sipalo sneg in slano na nežne poganjke zgodnjega drevja.

Na Spodnjem Štajerskem okraji: Slovenska Bistrica, Rogatec, Bizeljsko, Ptujška okolica, Ormoško - ljutomerske gorice skoro uničeni. Uničeni so vinogradi in vse zgodnje sadno drevje, kakor: črešnje, breskve in vsa druga sadna letina. Marsikaj kmet je oškodovan za tisoče kron. Splošno se ceni vsa škoda od 30 do 40 milijonov kron.

Na Goriškem in v Istri je napravila mnogo škode slana posebno na sadju, trti in vrtni zelenjadi. Osmodila je hudo tudi krompir, ki se pa bo skoro gotovo še popravil. Sneg je padel čez ves Kras tja čez Učko goro doli do Pazina celo do morja.

Posebno so pa udarjeni naši dolenski kraji, ki imajo že tretje leto slabo letino. Leta 1910. so bili vinogradi uničeni; leta 1911. so dali tretjino pridelka, leta 1912. skoraj ničesar in letos ne bo zopet skoraj ničesar.

V prvi vrsti je prizadeto vsled mraza sadno drevje in vinska trta. Pozebla je najmanj, kolikor se da sedaj dognati, polovica letošnjega zaroda na trti. Črešnje, češnje, zgodnja jabolka in hruške, orehi so skoraj uničeni. Perje in cvetje kar črni. Vinogradniki ne morejo več niti slabe letine pričakovati.

Še najbolj srečno so pozebo prestali Vipavci. Na eni strani jih je varovala pred slano burja, na drugi strani so si pa sami pomagali s tem, da so v vinogradih kurili in napravljali dim. Morda bi se drugod tudi ta pripomoček obnesel?

Ljudje so vsled te nesreče silno potrti, ponekod naravnost obupani, ker je to že četrta slaba letina. Po nekaterih krajih ljudje kar trumoma silijo v Ameriko in obračajo hrbet svoji domovini.

Ne obupati.

Prvo načelo je ne obupavati zaradi pozebe! Marsikaj sadež se bo popravil in bo veliko boljše izpadel, kakor mislimo. Obup ni upravičen, najmanj pa je upravičeno radi te nesreče bežati v Ameriko. Od strani poklicanih faktorjev se je vpeljala akcija za pomoč prizadetim krajem, in upamo, da se bo tudi še marsikaj popravilo. V Ameriki pa tudi ni vse zlato, kar se sveti. Boljše je doma nekoliko potrpeti, kakor pa v Ameriki tujim kapitalistom v korist zapraviti svoje najboljše moči. Na delo torej za skupno pomoč in pogum za domače gospodarstvo! Ne v Ameriko!

Deželni glavar dr. Šusteršič in drugi slovenski poslanci so se že obrnili na c. kr. vlado na Dunaju in jo opozorili na velikansko škodo, ki jo trpi naš kmet vsled pozebe. Upati je, da bo vlada storila svojo dolžnost in pomagala našemu kmetu, da bo lažje prenesel to nesrečo, ki ga je letos zadela.

Pomoč vinogradnikom.

Kmetijska družba Kranjska se je posvetovala v svoji seji pretekli ponedeljek, kako pomoči za prvo silo dolenskim vinogradnikom, ki so vsled pozebe tako hudo prizadeti. Sklenilo se je, da naj se porabi večina državne podpore 50.000 K, ki je bila dovoljena vsled lanskim uim, za oddajo galice po znižani ceni.

Galica se bo oddajala po 40 vinarjev kilogram in kdor ne more takoj plačati, se ga bo čakalo do jeseni. Žveplo se bo oddajalo tudi za polovično ceno, to je 10 vinarjev. Razven tega se bo razdelilo večje število žvepljalnikov in škropilnic po polovični ceni. Dotične prošnje naj se vložijo po županstvih, kmetijskih združenjih in zadrugah.

Županstva — pozor na odpis davka!

Po postavi iz leta 1896. se zemljiški davek odpiše, če znaša poškodba vsaj četrtino navadnega donosa. To je povzročila zadnja pozeba po vsem Dolenskem. Zato naj županstva napravijo takoj vloge, v katerih naj naznanijo škodo in izrecno prosijo za odpis zemljiškega davka z ozirom na postavo z dne 12. julija 1896. Vloga je koleka prosta.

Prihodnje delo v vinogradih.

O tem nam piše c. kr. vinarški nadzornik Skalicky sledeče:

Vsako bo gotovo vprašal, kaj naj stori sedaj z ozebljenimi trtami. Zato vam dajem sledeča navodila: Za sedaj ne kaže drugega kot da pustite trto popolnoma v miru in skončate morda še ne izvršeno spomladno delo v vinogradih. Vsak trtni popek obstoji iz enega glavnega in dveh stranskih očes (podočkov). Sedaj se še ne da zanesljivo presoditi, katera očesa so pozebla. V večini slučajev je pozeblo samo glavno oko in je en ali drug podoček še zdrav. To ali ono stransko oko bo go-

tovo pozneje pognalo. Tudi na teh mladikah bo še nekaj grozdja, čeprav bolj redkega in drobnega.

Iz tega razvidite, kako nespametno ravnaajo tisti, ki — morda v neumestni jezi — režejo šparone (prevezi) stran. Pustite torej trto v miru! Šele, ko bo nastalo trajno gorko vreme in ko bo trta zopet pognala, bomo videli, kaj je živega in zdravega, to pa bo treba skrbno varovati! Potem bomo od mraza uničene, suhe poganjke iz glavni oče obrali, da stranska očesa lažje odženejo. Sedaj tega ne kaže delati, ker bi še bolj pozeblo to, kar je ostalo. Saj pridejo lahko še mrazi, grozijo nam še trijaki! Kadar bo trta odgnala 15 do 20 cm dolge mladike, bomo šele to odbrali, kar je na trti nepotrebne, da trta po nepotrebnem moči ne trati.

Drugo poletno delo, zlasti pa škropljenje in žvepljanje, mcramo skrbno izvršiti, da vsaj tisti zarod, ki bo ostal po mrazu, dozori in poplača vinogradniku vsaj delo.

BALKANSKI DOGODKI.

Vojna dejansko končana.

Balkanske vojne je dejansko konec. Turčija je uničena in vržena iz Evrope; vojne ne more nadaljevati. Zavezniki pa tudi vsi žele miru, ker vsi čutijo strašne posledice vojne. Ravno tako se trudijo tudi velesile za mir in posredujejo. Na zadnji korak velesil so balkanske države odgovorile, da so za mir po tistih pogojih, ki jih predlagajo velesile vsaj v vseh glavnih točkah. Grki, Srbi in Bulgari so tudi Črnogorcem svetovali in ti so že odnehali. Dejansko torej o vojni ni več govora, ker ni nobenih bojov več.

Premirje. — Pogoji. — Nova pogajanja.

Dne 14. t. m. je izdalo bulgarsko glavno poveljništvo ukaz, da se ustavi pri Čataldži vse sovražnosti. Nato, nekaj kasneje, se je sklenilo s Turki pravo premirje. Trajati ima to premirje do 23. t. m. Do takrat se mislijo že dogovoriti o glavnih pogojih za mir. V kratkem upajo določiti glavne pogoje za mir. Brž potem pa se začne pogajanja za pravi mir, menda zopet v Londonu.

Bulgarska meja proti Turkom.

Bulgari bodo morali na pritisk velesil biti zadovoljni z mnogo manjšim ozemljem, kakor so ga osvojili. Velesile se namreč v svoji mevoščljivosti boje, da ne bi Bulgari Turkov čisto vrgli iz Evrope. — Meja bo mnogo bolj proti zahodu, kakor so Bulgari mislili. Šla bo od mesta Midije ob Črnem morju proti jugu do mesta Muratli, potem proti zahodu in bo segala do Enosa ob Egejskem morju.

Bulgarija in Srbija. — Prepri vedno večji. — Pogajanja. — Srbsko - grška zveza.

Omenili smo že v »Domoljubu«, da zna priti do ostrih sporov med balkanskimi zavezniki samimi. Premnogo krajev je namreč, ki bi jih vsi radi imeli. Vsak se sklicuje na svoje zasluge v vojni in posebno Srbi se s tem preveč radi postavljajo. Zase zahtevajo celo vrsto mest na škodo Bulgarom, ki so vendar največ storili, da je Turek pobit.

Prepir se od dne do dne veča. Posebno med časopisi se bije hud boj. K sovražnostim mnogo pomagajo tudi razne izjave politikov, ki včasih hočejo že hujskati. — Mnogi se boje, da pride do krvavih bojev med Srbi in Bulgari, ker nobeni ne bodo z lepa odnehali. Tudi posadke po raznih važnih mestih v novih krajih so v ta namen že pomnožene.

Vendar se z druge strani sliši, da do boja nikakor ne pride. Temu se namreč vodilni državniki v obeh državah na vsak način hočejo izogniti. Ohraniti hočejo balkansko zvezo, naj pride kar hoče. Dalje pa vedo ti državniki, da vojne velesile tega nikakor nočejo, posebno ne Rusi in Angleži. — Iz teh vzrokov pa se že sliši o pogajanjih za mirno rešitev spora.

Ker so Bulgarom sovražni tudi Grki, sliši se, da so Srbi sklenili z Grki zvezo, da skupno branita pred Bulgari, kar ti po sklenjenih pogodbah zahtevajo zase.

Bojkot avstrijskega blaga v Srbiji.

Rekli smo že večkrat, da je Avstrija s svojim čudnim obnašanjem proti balkanskim narodom dosegla le to, da jo na Balkanu vse sovraži. To se sedaj kaže tudi v dejanju. V Srbiji se je začela velika agitacija med trgovci, da bi nihče več ne naročil nobenega blaga v Avstriji. Rajše hočejo kupovati na tujem. Ta bojkot avstrijskega blaga so že začeli izvrševati tudi v dejanju.

Strel v rumunski zbornici.

V rumunsko zbornico je v petek ustrelil med poslance neki dijak Nastaze Hacin. Ko so ga prijeli, je izjavil, da je ustrelil le slepo, brez kroglice. Rekel je, da je hotel poslance opozoriti, da se mora Rumunija zavzeti za tiste Makedonce, ki govore jezik, podoben rumunskemu, namreč za Kucovlahe. — To je znamenje, kako so sedanji dogodki razburili vse narode na Balkanu.

KOLIKO JE STALA BALKANSKA VOJSKA?

Sedanja vojska na Balkanu za osvoboditev krščanskega ljudstva izpod turškega jarma je stala nad 2000 milijonov kron, usmrčenih je bilo 110 tisoč vojakov, ravno toliko je bilo ranjenih. Vsak vojak je stal na dan približno 12 K. 25 tednov vojske nam to-le sliko pokaže: Bulgarijo je stala vojska (300.000 mož) 600 milijonov, Srbijo (200 tisoč mož) 400 milijonov, Grško (150.000

mož) 300 milijonov, Črnogoro (40.000 mož) 80 milijonov in Turčijo (400.000 mož) 800 milijonov kron; borilo se je torej približno do 1.090.000 mož. Na zaslužkih je odpadlo vsaj 660 milijonov kron; konj, volov itd. so samo Bulgari nad 200.000 izgubili. Kje je še škoda, ki jo trpe kmetje, ker je vse gospodarsko delo doma in na polju bilo ustavljeno?

NAPAD NA ŠPANSKEGA KRALJA.

Napadalec trikrat ustrelil na kralja.

Dne 13. t. m. ob pol 2. uri se je vračal španski kralj Alfonz z vojaškega vežbališča v svojo palačo. Ljudje so stali ob obeh straneh ceste. Naenkrat pa se prerije skozi vrsto ljudi mlad človek in ustrelil na kralja. Streljal je iz daljave treh metrov. Ko s prvim strelom ni nič opravil, ustrelil je še dvakrat, a kralja ni zadel. Ustreljen pa je bil konj, ki ga je kralj jezdil. Vojaško spremstvo je brž priskočilo kralju na pomoč, a kralj je ostal čisto miren. Zasedel je drugega konja in odjezdil dalje.

Napadalec je anarhist. Pripada pristašem znanega Fererja in je njegov vreden naslednik.

Kolikokrat je bil že kralj Alfonz napaden? — Zbirka.

Noben kralj še ni bil tolikokrat napaden kot kralj Alfonz. Lahko bi rekli, da je tega že vajen. Ko je bil star osem mesecev, hoteli so ga zastrupiti z mlekom. V Barceloni so ga hoteli ubiti z bombo. V Parizu so zopet poizkusili z bombo in sedaj s samokresom. — Od vsakega poizkusa, da ga usmrte, je dal kralj kako stvar shraniti. Ima sedaj že celo zbirko teh napadalnih sredstev, od skodelice za mleko do samokresa.

IZ NEMČIJE.

Nemška čast in spor s Francozi.

Pred nekaj dnevi so v francoskem mestu Nansi nekateri francoski pustolovci nahrulili nekaj Nemcev. Prisilili so jih, da so se morali na msetu odpeljati čez mejo domov. Ker vlada med Francozi in Nemci veliko sovraštvu, to ni bilo nič čudnega, posebno, ker Nemci povsod radi izzivajo. Vendar pa so Nemci napravili iz tega dogodka velikansko reč. V nemškem državnem zboru so javno zahtevali zadoščenje in preiskavo. Francozi se niso mnogo razburjali in radi ugodili Nemcem v vsem, kar so hoteli. Uvedli so preiskave, a pokazalo se je, da vse skupaj ni bilo nič. Za tisto razgrajanje niso mogli drugega kaznovati kot dva policaja, češ, da sta Nemce premalo branila.

Nečuvveni pogreški v nemški vojni upravi.

Komaj se je malo pozabila blamaža o sporu s Francozi, prišla je na dan druga stvar, ki Nemcem ni posebno v čast. Nemci se namreč z nobeno rečjo bolj ne postavljajo kot s svojo armado. Ravno zadnjič smo brali, da so zanjo zopet pripravljene žrtvovati eno mili-

jardo. Sedaj pa se je pokazalo, da vlada v tej tako slavljeno armadi precejšnja gniloba. Nekaj socialnodemokratski poslanec je namreč spravljal v državnem zboru na dan, kako vojaški krog državo goljufajo. Imajo namreč razne dogovore s tovarnami za vojaške potrebščine in tako oškodujejo državo. Podkupovanje časopisov je tudi na dnevnem redu. — Vojni minister ni mogel v zbornici vojaških krogov izgovoriti.

SPLOŠNI ŠTRAJK V BELGIJI.

Ne Belgijskem so začeli socialni demokratje s splošnim štrajkom. Njih namen je, da bi s tem štrajkom pritisnili na vlado, ki je v katoliških rokah, da izpremeni volilni red. Socialni demokratje bi namreč radi tak volilni red, da bi prišli oni oziroma njih bratci liberalci na površje. Katoličani pa se ne udajo.

Štrajka sedaj menda že do 400.000 delavcev. V mnogih podjetjih je vsako delo ustavljeno. Kjer še delajo, bodo morali nehati, ker bo zmanjkalo premoga. Delajo le še taki socialnodemokratski delavci, ki so pri javnih napravah: pri elektrarnah, plinarnah, pošti itd. Groze pa s štrajkom že tudi železničarji. — Celo časopisi ne bodo več izhajali.

Delavci se doslej zadržijo čisto mirno. Vendar se mnogi boje, da tako velika množica ne bo ostala mirna, če ji ne bo šlo vse po sreči. Boje se, da ne bi nastala kaka revolucija.

O našem romanju v Rim.

Videli smo romarje več narodnosti v svetem mestu. Poleg kmeta si opazil uradnika, profesorja, veleposestnika in plemstvo. Pri Slovencih le priprosto ljudstvo, duhovnike in prav pičlo število inteligence izmed laikov. Romanje v Lurd ali Sveto deželo se skoraj ne dá primerjati z onim v Rim. Tam se gre naravnost po železnici ali ladji na določeni kraj, kjer je za romarje že vse pripravljeno in red že določen. V Lurdu so nalašč hoteli za to prirejeni, v Sveti deželi so zopet hospici, kjer se preskrbi za hrano in stanovanje ter dajo zanesljive vodnike. Na potu v Rim je pa treba večkrat izstopiti, so kraji zgodovinske vrednosti in v verskem oziru imenitni. Tedaj na potu v Rim in nazaj je veliko težko. Imeli smo prej Slovenci visokošolce v Animi ali Campo sante, ki so že po pravilih hospica dolžni spremljati romarje domačine po svetih krajih. Letos nismo nobenega imeli. Pač so v Germanicum trije, a tu so jih le dvakrat izpustili, strogi hišni red in naporene študije ne dovoljujejo se pečati z drugimi posli. In vkljub vsem težavam se je romanje letos zelo posrečilo. Prevzeli so vse vodstvo duhovniki.

Tega pri drugih narodih nismo opazili. Tu je duhovnik s karto v roki vodil svoj oddelek po mestu, stanoval in pri mizi v hotelu sedel sredi priprostega ljudstva in mu bil v vseni na uslugo. Knezoškof je vsako minuto porabil, da je bil z nami. In slišal si radi tega od drugih narodov različne opazke: »Glej-te narod, kako je organiziran, kako lepo se vede, kako krasno petje ima. Tu dela in se žrtvuje duhovščina za narod. Škoda, da pri nas ni tako! Ni bogato to ljudstvo, peš hodi ali se le tramvaja poslužuje, mi pa se vozimo s fijakerji; a poglej, enako deli ž njim tudi duhovnik, celo škof!« Bili smo na potu k trem studentem. Do sv. Pavla smo dospeli z železnico, potem smo šli vsi peš pol ure daleč na kraz, kjer je bila sv. Pavlu glava odsekana. Dež je lil, blato in luže po cesti, umazana črna prst je škropila čevlje in obleko. A tu se pripelje naš knezoškof, zagleda svoje Slovence, takoj izstopi in gre ž njimi peš, fijaker pa prazen vozi za njim. Tirolski romarji so se takrat privozili mimo in nekaj drugih narodnosti je nas srečalo in delalo opazke o nas. Kako so se glasile te opazke? »Glejte, od škofa do zadnjega kaplana vse gre z narodom po mlakuži peš, in vendar imajo duhovniki že toliko denarja, da bi si lahko poceni privoščili kočijo. A gredo raje peš, da svojemu ljudstvu kažejo vse znamenitosti. Ti res delé veselje in težave s svojim narodom, pastir in čreda so res enega srca.« In niso se motili. Nehote sem se spomnil nekega članka v »Edinosti« pred več leti, ki je bila pisala, da slovenski duhovnik, izišel iz ljudstva, trpeč z ljudstvom, on izobražen pa samuje v sredi svoje črede zapuščen v hribih, bode izobrazil slovensko ljudstvo, pa naj še tako zabavljajo domači nasprotniki čez njega. On ima odprto srce do svojih, zaklade, ki si jih je prisvojil po dolgih studijah, bo porabil drugim na korist, ni čuda, da ne bi dobil tudi hvaležna srca pri čredi, ki mu bodo zaupljivo sledila po njegovih navodilih. Takrat sem rekel: »Edinost«, nehote si pravo zadela, in sedaj čez več let sem v dejanju opazil, kako se je vse to uresničilo. In naš knezoškof, tolikrat napaden, je sedaj slišal od drugih blagrovanje: »O srečen škof, ki načeluješ takemu ljudstvu!« Morda je bilo tudi njemu naporno delo neko zadoščenje, ko je čul od duhovnikov drugih narodnosti take opombe. In pobožnost našega ljudstva! Zjutraj ob 6. uri so že bili vsi po bližnjih cerkvah pri sv. obhajilu in pri sv. maši. Molili so, klečali v pobožnost zatopljeni. Tujci so gledali to prikazen in bila jim je neumljiva. Rimljan je takrat še spal, naročiti smo morali po hotelih, da so nam vrata odprli ob pol 6. uri, kajti šele po 7. uri je navada, da prvi odhajajo. Kako so nekateri za nami hodili. V Lateranu so slišali italijanski romarji iz Trevize in bližnjih škofij naše petje in videli naše obnašanje. Ko so zapazili, da gremo od tam k sv. Neži zunaj mesta, so jo za nami pri-

mahali in tam poslušali pesem o sveti Neži in prosili, naj še in še kaj zapojemo. »Oh, vi znate tako pobožno in tako harmonično peti, kakor še nismo slišali!« In njim na ljubo smo morali še nekaj pridejati.

Bodi zadosti! Menim, - da kljub naporom in denarnim žrtvam ni bilo nobenega, ki bi mu bilo žal, da se je udeležil. Čutili smo se vsi otroci enega očeta. Kako ginljivo je bilo slovo od raznih romarjev, ko so izstopali iz vlaka! V Tržiču, Nabrežini in dalje povsod so se pozdravljali izstopivši in oni v vozovih kot bratje in sestre, pa naj bodo iz Goriškega, Štajerske, Koroške ali Kranjske. Marsikateremu je solza zaresila oko, ko se je poslavljaj in mahal zadnji pozdrav znancem, s katerimi je delil trud in veselje. Poživila se je vzajemnost Slovencev, marsikaj smo videli in se naučili, spoznali, kje smo naprej, pa zopet, kje nam še manjka. To romanje ni bilo brez sadu k splošni izobrazbi pozabljenih in maloštevilnih Slovencev.

Deželni odbor.

Imenovanja. V okrajni cestni odbor v Krškem imenuje deželni odbor gg. Ivana Pfajfarja, poštarja v Leskovcu, in Andreja Pirca, posestnika v Ravneh. V cestni odbor Radeče pa gg. Ludovika Bajca, župnika v Št. Janžu, in Jankota Simončiča v Radečah.

Deželne ceste in avtomobili. Iz več okrajev se poroča, da so začeli redno voziti po deželnih cestah tovorni avtomobili. Ne glede na to, da večina cest — zlasti one iz prejšnje dobe — ni tako zgrajena, da bi mogle vzdržati tak promet, obstoji resna nevarnost za avtomobilski promet, zlasti pri nekaterih mostovih. Podjetniki, ki so začeli s takimi vožnjami, so sedaj sami odgovorni za posledice. Ko stopi nov cestni zakon s 1. julijem t. l. v veljavo, bo deželni odbor, zaslišavši okrajne cestne odbore, sklepal o tem, katere ceste je za avtomobilsko vožnjo prepovedati, oziroma kako jih je spraviti v potrebni stan in kak donesek za izredno rabo teh cest se bo zahteval od lastnikov avtomobilov.

Podpore deželnega odbora. Za pogorelce v Trebči vasi, občina Dvor, se dovoli 2000 K podpore. Pogorelcem v Zlatem polju se dovoli za prvo pomoč podpora v naturalijah (seno, krma itd.) za 1200 K. Pri požaru v Tomačevem ponesrečenima gasilcema Jakobu Naglič in Franu Peršin se dovoli po 300 K podpore iz gasilskega zaklada.

Ribarstvo na Kranjskem. Deželni odbor odda 10.500 potočnih in 3000 ameriških postvri po znižani ceni iz ribogojnega zavoda g. župnika Kleindinstta v Begunjah. Glede povzdige ribarstva na Kranjskem se bo vršil pri deželnem odboru poseben posvet, kate-

rega se bo udeležil tudi ribarski izvedenec c. kr. poljedelskega ministrstva.

Na deželni gospodinjski šoli na Vrhnikih se prične šestmesečni letni tečaj dne 1. maja in bo trajal do 1. novembra t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo cel čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje in drugo. Prošnje za vsprejem je vlagati pri vodstvu šole na Vrhnikih najkasneje do 28. aprila t. l. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in zavezno izjavo starišev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenko skozi cel tečaj v zavodu. Gojenke se uče teoretično in praktično vsega gospodinjstva kot kuhanja, šivanja in krojenja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju in računstva pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora.

V mlekarški tečaj na Vrhnikih se sprejemajo sledeči učenci in učenke: Josip Cek s Primorskega in Ivan Kasatkina z Ruskega proti plačilu šolnine; Franc Kuster, Anton Kušar, Franc Škamperle, Alojzij Jež, Franc Terček, Josip Meglen, Franc Jaklič in Anton Zidar s štipendijami po 100 kron.

Uradne ure pri deželnem odboru bodo od 1. maja t. l. dalje zopet od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 6. ure popoldne.

Listek

V deveti deželi.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Ob osmih smo imeli večerjo; bila je precej žalostna in gospa Makenzi jeva je bila odsotna. Tudi mi trije smo bili jako tihi; poleg naravne skrbi za deklico nas je težila tudi zavest, da smo mi sami povzročili svojemu gostitelju tolike skrbi. Ko se je večerja bližala koncu, sem se oprostil in odšel od mizc. Hotel sem priti na prosti zrak in premisliti cel položaj. Podal sem se na verando, si prižgal pipo ter sedel kakih deset korakov proti vratom zgradbe. Sedel sem nemara kakih šest ali sedem minut, ko se mi je zazdelo, da sem slišal, da so se ta vrata premaknila. Ozrl sem se v to smer in napeto poslušal; ker pa nisem mogel ničesar dognati, sem sklepal, da sem se moral motiti. Bilo je temno, ker mesec še ni bil izšel.

Še ena minuta je minula, ko je nenkrat padlo nekaj okroglega z mehkim pa težkim padcem na kamenita verandina tla ter strkljalo mimo mene. Nekaj trenutkov nisem vstal, ampak

sem obsedel in ugibal, kaj bi utegnilo biti. Prišel sem do sklepa, da mora biti kaka žival. Prav tedaj mi je pa šinilo v glavo nekaj drugega in naenkrat sem bil pokonci. Stvar je obležala nepremično nekaj korakov od mene. Iztegnil sem roko proti njej, a se ni premaknila; žival torej gotovo ni bila. Moja roka se je dotaknila. Bilo je nekaj mehkega, pa toplega in težkega. Naglo sem dvignil stvar ter jo držal proti slabotni svetlobi zvezd.

Bila je pred kratkim odrezana človeška glava!

Star izkušen človek sem, ki se ne dam kmalu osupniti, ali priznati moram, vzpričo tega pošastnega prizora mi je bilo kar slabo. Kako je prišla ta stvar semkaj? Položil sem glavo na tla in hitel k malim vratom v zidu. Nikogar nisem videl, nikogar slišal. Že sem nameraval stopiti skozi vrata v temo, a spomnil sem se, da bi se pri tem podal v nevarnost, da me kdo zabode; zato sem se vrnil, zaprl vrata in jih zapahnil. Nato sem šel nazaj na verando in s kolikor mogoče mirnim in brezskrbnim glasom poklical Vojnoviča. Bojim se pa, da me je moral glas izdati, kajti vstal ni le Vojnovič, ampak tudi Tomič in Makenzi, in vsi trije so prihitali k meni.

»Kaj pa je?« je vprašal Anglež prestrašen.

Povedal sem jim celo stvar. Gospod Makenzi je prebledel kakor smrt; opazil sem to, ker smo stali ravno pri vratih v jedilnico. Pograbil sem glavo ter jo dvignil proti luči.

»To je glava enega tistih mož, ki so šli z Rozalko,« je zahropel. »Hvala bodi Bogu, da ni njena!«

Obstali smo in se osupli spogledovali. Kaj je bilo storiti?

V tistem trenutku se je začulo trkanje na vratih, ki sem jih bil zapahnil in nek glas je zavpil: »Odprite, odprite!«

Odpri smo vrata in vstopil je prestrašen in glasno sopihajoč človek. Bil je eden oglednikov, ki smo jih bili poslali za dekletom.

»O, gospod,« je zavpil, »Masajci so za nami! Velika četa jih je prišla okrog griča ter se pomika ob mali reki proti staremu kamenitemu kralu. Gospod, pogum! V njihovi sredini pa sem videl belega osla, na katerem je sedela »Vodna lilija« (Rozalka). Nek Masajec je vodil osla, poleg njega pa je plakajoč stopala strežnica. Onih mož, ki so zjutraj odšli z njo, nisem videl.«

»Ali je otrok živ?« je vprašal Makenzi hrupavo.

»Bila je bela kot sneg in zdrava, gospod. Šli so čisto blizu mene in sem jo dobro videl.«

»Bog pomagaj njej in nam!«

»Koliko pa jih je?« sem vprašal.

»Več nego dvesto — dvesto in pol.«

Nanovo smo se spogledali. Kaj storiti? V tem trenutku se je začul zunaj glasen klic:

»Odpri vrata, beli človek, odpri

vrata! Glasnik je prišel, ki hoče s teboj govoriti!«

Umslopogas je pohitel k zidu, se dvignil s svojimi dolgimi rokami na vrh in pogledal čezenj.

»Samo enega človeka vidim«, je odgovoril. »Oborožen je in nosi jerbas v roki.«

»Odpri vrata,« sem rekel. »Umslopogas, vzemi sekiro in stoj pri njih. Enega pusti notri; če pa pride za njim še drugi, udari!«

Vrata so se odprla. V senci zidu je stal Umslopogas z dvignjeno sekiro, pripravljeno vsak trenutek udariti. Prav tedaj se je prikazal mesec in čez nekaj trenutkov je stopil skozi vrata masajski el Moran v polni bojni opravi, kakor sem jo že popisal, v roki pa je nosil velik jerbas. Mesec je obseval njegovo ogromno sulico, da se je lesketala. Bil je možak krasne postave, star kakih 35 let. Dasi so bili Masajci, kolikor sem jih videl, vseskozi mladi, nikdo ni meril manj kakor šest čevljev. Prišedši do nas se je ustavil, postavil jerbas na tla ter konico svoje sulice zasadi v zemljo, da je stala pokonci.

(Dalje prih.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

DEVETO POGlavJE.

Nemirna noč.

Ne da bi bil kaj opazil, je moj spremljevalec mahoma izginil, tako da zopet nisem vedel, kam naj se obrnem. Začel sem se kesati, zakaj sem zapustil svoj stan. Vendar za nekaj sem se moral odločiti, in ker je bilo neposredno pred mojim neprostovoljnim izkrcanjem v kleti nehalo snežiti, sem začel iskati okrog, če bi mogel še dobiti kako sled mojih stopinj. In res ni trajalo dolgo, da sem spoznal mesto, kjer sem bil naletel na badenskega vojaka. Da sem bil pa gotov, da bom isto spoznal tudi podnevu, sem s puškinim kopitom začrtal v sneg dva velika križa.

Biti je moralo že preko polnoči, kajti bil sem v kleti gotovo dobro uro. Mraz je postajal vedno občutnejši.

Na desni sem zapazil več ognjev, a nisem si upal iti proti njim, ker sem se bal, da zagazim v zasnežene jame in tako poginem. Z nogami tipajoč po tleh in glavo nagnjeno naprej sem korakal dalje. Pot je držala nekaj časa navzdol in naenkrat so jo zagradili topovi, ki so bili menda namenjeni na okope. Ko sem prišel do njih, je bilo tako temno, da nisem mogel dobiti nobene poti več. Sedel sem tedaj na bližnji top, da se odpočijem in prevdarim, na katero stran naj jo krenem.

V tem mučnem položaju, puško med kolena, glavo podprto z obema rokama, začujem prav v istem trenutku, ko sem bil na tem, da zaspim in se

nikdar več ne zbudim, prav čudovite zvoke in glasove. Naglo skočim pokonci; globoko me je pretresla misel na nevarnost, ki je plavala nad mreno, ker sem se pri tako hudem mrazu dal premagati od spanca. Nato sem z največjo pozornostjo prisluškoval, kdaj zopet začujem one glasove, a vse je ostalo tiho. Mislim torej, da se mi je le sanjalo ali pa da mi je dobro nebo poslalo svarilo; zato sem z novim pogumom na dobro srečo previdno nadaljeval svojo pot.

Večkrat sem prišel v nevarnost, da si zlomim noge, a nazadnje sem vendar premagal najnevarnejše mesto in se za trenutek ustavil, da se oddahnem. Kar mi zopet udarijo na uho isti glasovi, ki so v polnočni uri iz daljave prihajali do mene in delali name nepopisljiv vtis. Nekaj časa sem kakor zaklet poslušal, nato sem pa, pozabivši vso svojo utrujenost, hitel v smeri, odkoder so prihajali glasovi. Naglo splezam po malem nasipu, ki je ležal pred menoj; ko sem bil na vrhu, stopim še par korakov, a naenkrat ves prestrašen obstanem, kajti še en korak naprej, in strmoglavil bi bil s trdnjavskega zidu vsaj petdeset čevljev globoko v Dnjeper. Le svit ognja ob reki me je obvaroval gotove smrti.

Umaknil sem se nazaj in oddahnil, da se obstal nekaj trenutkov in poslušal, a glasov ni bilo čuti od nikoder. Na slepo srečo jo krenem na levo in res mi je bila usoda mila, da sem kmalu zopet dobil izhajeno pot pod noge. Od trenutka do trenutka sem se zopet ustavil in prisluškoval, a ker ni bilo čuti ničesar razen lahnega piskanja vetra, sem bil nazadnje uverjen, da me je le moja domišljija speljala na led. Komu pač na vsem svetu, bodisi izmed nas ali izmed maloštevilnega prebivalstva, ki je bilo še ostalo v mestu, bi moglo v tako žalostnem položaju, v katerem smo se nahajali, pasti v glavo, da bi gošel in poleg tega celo v tako pozni nočni uri. To je bilo skoraj neverjetno.

To premišljeva je sem taval naprej; kar zadene moja zmrzla desna noga ob trd predmet, tako da sem z bolestim krikom telebnil po dolgem na tla, in sicer kakor sem kljub temi spoznal, na človeško truplo, kajti moj obraz je ležal na obrazu mrtvečevem. Groza me je spreletela. Naglo sem vstal in videl, da je bil mrtvec topničar. Zelo sem se pa začudil, ko sem naenkrat zaslišal, da nekdo od desne odgovarja na moj krik: »Si vendar enkrat prišel! Že dolgo sem čakal nate!«

Prijetno iznenaden, da sem našel živega človeka, kjer sem mislil, da sem popolnoma sam, sem šel proti glasu, ki je na moje ponovno klicanje vedno odgovarjal. Čim bližje sem prihajal, tem bolj znan se mi je dozdeval. Nazadnje sem spoznal, čegav je, in sem zaklical: »Belok! ali si ti?« Radosten: »Da, da!« je bil odgovor in v tistem trenutku sva zadela drug na drugega. Belok je bil, moj stari prijatelj in je bil, kakor jaz,

pri gardnih lovcih. Mislil je, da sem jaz oni korporal, katerega je bil poslal po ljudi za prenos dveh bolnikov njegove stotnije, ki so ju bili pri prihodu v mesto pustili ob mestnih vratih. Njemu je bilo naročeno, naj jih s korporalom pozneje spravi v mesto; hotela sta to storiti, in da bi se ognila ledenemu klancu, po katerem so prej korakale čete, sta si izbrala udobnejšo pot okrog nasipov, toda na tej daljši poti sta bolnika na mestu, kjer sva zadela drug na drugega, onemogla in obležala v snegu.

(Dalje prih.)

Dom in svet.

Dopisnikom Domoljubal Pišite 1. s črnolom. Urednik Vam bo hvaležen, ker ne bo izgubil vida pri čitanju in popravljanju in črkostavec Vas bo hvalil; 2. samo na eno stran; 3. razločno; 4. z velikimi črkami; 5. kratko; 6. zmeraj kaj novega in zanimivega; 7. ne pišite malenkostnih dopisov; 8. dajajte dovolj znamk na kuverte; na pismo do 20 gramov je treba prilepiti znamko za 10 vin., čez 20 gramov pa 20 vin. Ako nimate tehtnice za pisma doma, pa vprašajte na pošti! 9. Poročajte zmeraj svoje pravo ime uredništvu. »Domoljub« ima 30.000 naročnikov; ozirajte se na to in ne jezite se na uredništvo, če včasih malenkostni dopisi, ki bi niti 50 bralcev lista ne zanimali, izginejo v uredniškem košu. Tako boste urednikom in črkostavcem delali veselje in jim vsaj za par let podaljšali življenje!

Ta številka je zadnja, ki jo prejmejo tisti skupni odjemalci, ki so dobili od upravnštva račun za leto 1913, a doslej še niso poslali naročnine. Kdor torej pošlje takoj po prejemu te številke naročnino, se mu bode list redno dalje pošiljal.

Letošnji novomašniki na Sp. Štajerskem so: Iz IV. letnika: Bratkovič Anton iz Kapele pri Radencih; Grifič Ignacij iz Prihove; Holcman Pavel in Holcman Vinko iz Remšnika; Medved Anton iz Rajhenburga in Peršuh Ant. iz Št. Lovrenca na Dravskem polju. — Iz III. letnika: Bohak Jakob iz Studenice; Klobasa Andrej iz Št. Jurja ob Ščavnici; Slavič Ivan iz Cvena pri Ljutomeru; Štiglic Franc iz Rečice; Turk Miha iz Pilštanja in Vrečko Jožef iz Zabukovja pri Sevnici.

Božja pot na sv. Višarjah se odpre dne 1. maja ali na praznik Vnebohoda Gospodovega. Lepo število pobožnih romarjev in častilcev Marijinih prihaja vsako leto posamezno kakor v procesijah iz vseh delov kranjske dežele na sv. Višarje, ki je ena najslavnejših, pa tudi najtežavnejših božjih potov.

Dekan Vidovič umrl. V Metliki je umrl dne 16. aprila vpokojeni dekan in župnik Anton Vidovič.

Umrl je v Kalugi na Ruskem ruski državni svetnik naš rojak prof. Božidar Štifter.

Umrl je v Renčah dne 17. aprila širokoznani zidarski mojster Franc Stepančič, podomače Lanc.

Tovarniškemu delavcu v Vevčah pri Ljubljani odtrgalo glavo. V vevški tovarni se je pretekli teden zgodila strašna nesreča. Delavec Anton Marolt, podomače Trškan, je dajal jermen na transmisijo. Slučajno je dal jermen na transmisijo napačno, nakar ga je jermen zagrabil za noge in ga s toliko silo zavrtil okolu, da je Maroltu glavo odtrgalo, vijak se mu je zaril v telo in ga tudi po prsni raztrgal in razmesaril. Marolt je bil takoj mrtev.

Ubil se je v Trnovem na Notranjskem pretekli petek posestnik Anton Krainc. Hotel je na svinjaku popraviti streho, a mu je spodrsnilo. Razbil si je pri padcu glavo. Zapušča številno družino.

Avtomobilna poštna vožnja po Vipavski dolini med Gorico in Postojno se prične s 1. julijem t. l. Podjetnika sta gg. Leopold Bolko in Karel Majer v Vipavi.

Ljudsko šolstvo. Imenovani so učitelji in učiteljice: M. Požar, Slap; F. Zupančič, Medvedje brdo; El. Pečar, Palčje; Rob. Herbe, Log; Leopold. Tomšič, Ribnica; ravnatelj J. Turk prevzame zopet vodstvo ljudske šole v Sp. Logatcu. Urede se šolske razmere v šolskem okolišu sv. Peter pri Ljubljani; v Kostelu se ustanovi ekskurendna šola; ljudska šola v Podbrezju se razširi na dva razreda; nova šola se zgradi v Goricah; ljudska šola v Ubeljskem se razširi na dva razreda.

Premog na Notranjskem. Z Blok pišejo: Neki tukajšnji posestnik je zasledil v Županščku, med Blokami in loško dolino ležečem hribu, premog. V Kočevju, kamor so ga bili nesli kazat, so rekli, da je dober, nekateri trdijo celo, da bo morda prav dober.

Kam naj se obračajo dediči po v Ameriki umrlih sorodnikih. Kadar umrje kak naš človek v Ameriki, nastane večkrat potreba, da pooblastijo sorodniki umrlega kako v Ameriki stanujočo osebo, ki naj zanje potrebno ukrene, da se uveljavi njih dedinska pravica. Kakor dokazujejo poročila posameznih konzulatov, dobe taka pooblastila po navadi v roke posamezni agenti, zakotni pisarji in gostilničarji v Ameriki, katerih dediči v domovini niti ne poznajo. Do teh pooblastil pridejo največ po posredovanju prijateljev in sorodnikov umrlega. V takih slučajih ti ljudje navadno poneverijo celo za puščino ali vsaj njen velik del. Da se zadržajo take sleparije, je c. in kr. pravosodno ministrstvo v svojem ukazniku št. 10 dne 1. junija 1910 strankam v domovini priporočilo, da naj se te v vsakem takem slučaju obrnejo s prošnjo za posredovanje na dotične c. in kr. konzulske oblasti. Te imajo dovolj moči, da se uspešno potegnejo za pravice udeležencev. V pooblastilu, izdanem za

c. in kr. konzulsko oblast, se pa mora vselej preklicati vsa prejšnja, tretjim osebam že izdana pooblastila. Ker se je v zadnjem času opazilo, da se zgoraj omenjene sleparije množe, se ljudstvo na to opozarja.

Cesarja Franca Jožefa zavetišče za neozdravljive bolnike. Iz poročila o delovanju tega zavetišča za leto 1912 posnemamo sledeče: V preteklem letu je prišlo 72 prošelj za sprejem v zavetišče. Osem prosilcev je bilo sprejetih, ostali so se zabeležili, da se o priliki po vrsti sprejmo. Dne 31. decembra 1912 je bilo v zavodu 50 oskrbovancev (24 moških, 26 žensk). To zavetišče je določeno za brezplačno oskrbo neozdravljivih ubožnih bolnikov iz Kranjskega. Kot ubožne bolnike iz Kranjskega je razumevati take bolnike, ki nimajo sredstev niti za najubornejši prežitek ali si jih s svojo delovno silo ne morejo pridobiti. Od sprejema v zavetišče so izključeni: umobolni in božjastni, z nalezljivimi boleznimi okuženi, z ostudnimi in smradljivimi boleznimi, osobito s kožno boleznijo na obrazu, s tvorbi na nogah, z rakom okuženi, pijančevanju vdani ali slaboglasni ljudje in otroci pod 14. leti. Sprejem bolnika dovoli kuratorij zavetišča. Prošnje za sprejem naj se pošljejo na Kranjsko hraniln. v Ljubljani ali na »Kuratorij Cesarja Franca Jožefa zavetišča za neozdravljive boln. v Ljubljani«; prošnje je priložiti ubožni list in izpričevalo o glasu, ki ju izda pristojna občina ali občina bivališča, ter zdravniško izpričevalo, ki ga napravi zdravnik závoda. Oskrba obsega: stanovanje, hrano, strežbo, priskrbo obleke, obuvala in perila, zdravniško pomoč, potrebna zdravila, duhovno tolažbo ter preprost obredn. pogreb. Oskrba je brezplačna.

Nagrade za dolgo služeče posle. Ravnatelj Kranjske hranilnice je dovolilo letos znesek 3000 K, ki naj bi se porabil za obdaritev 60 dolgo služečih poslov z nagradami v gotovini po 50 K. Pravico do teh nagrad imajo služeče osebe moškega in ženskega spola, ki pripadajo poselskemu stanu v zmislu poselskega reda, ki so najmanj 15 let neprenehoma služile pri eni in isti rodbini in ki so že najmanj tri leta vlagatelji tega závoda. Tisti, ki prosijo za kako tako nagrado, morajo nepretrgano službeno dobo dokazati s poselsko knjižico ali z izpričevalom svojega službodajalca ali na kak drug verodostojen način (n. pr. s potrdilom župnijskega ali občinskega urada).

Nova vžigalice »Slovenske Straže«. V zalogi J. C. Menardi v Ljubljani so izšle nove vrste vžigalice »Slovenske Straže« v korist obmejnim Slovencem. Slika na škatljici nam kaže orja, plavajočega nad Ljubljano. Stare znamke vžigalic v korist obmejnim Slovencem bodo v kratkem izgubile iz prometa. Opozarjamo naše somišljenike na te nove vžigalice in prosimo, da jih povsod kirijo. Nova znamka izključuje vsako zamenjavo s kakimi drugimi vžigalicami, zato bo ta nova znamka

tem boljša za agitacijo. Vsak naš somišljenik, vsaka naša somišljenica naj povsod odločno zahteva vžigalice v korist obmejnim Slovincem iz zaloge I. C. Menardi v Ljubljani. To je treba poudarjati, ker jih nekateri trgovci in trafikantje sicer imajo v zalogi, vsiljujejo pa druge vžigalice.

Dela na belokranjski železniški progi so se zopet na celi črti začela. Sedaj se predvsem izravnavava svet: tu se zemlja odvaža, ondi zopet se dela napis. Velevažne in zanimive so razne zgradbe, ki prekinjajo odprto proggo, tako na primer semiški predor, viadukt pri Otavcu in oni čez Krupo in most čez Kolpo. Semiški tunel bo dolg 1976 metrov in bo najbrže sredi maja predrt, kar se bo koncem maja s posebno slavnostjo praznovalo. Obzidan in sploh docela gotov bo pa predor šele do jeseni. Viadukt pri Otavcu bo 225 m dolg; vodi preko znatne globeli. Dvigal se bo na 14 stebrih, katerih najvišji meri 30 in pol metra. Viadukt čez Krupo bo le 60 m dolg in na najglobljem mestu do 20 m visok. Most čez Kulpo bo železen in dolg 82 m. Počival bo samo na dveh končnih stebrih. Temelj opornega zidu sega na kranjski strani kakih 18 metrov globoko v zemljo ali 15 metrov pod navadno vodno gladino, na hrvaški strani pa 16 in pol oziroma 13 metrov. Vsa dela na progi bodo jeseni do malega dovršena in prihodnjo pomlad prevzeta.

Koliko je na štajerskem sadnega drevja! Ravnatelj Stiegler je tekóm poldruga leta dal izvršiti štetje sadnega drevja na Štajerskem. Sedaj je izid štetja objavil. Na Zgornjem Štajerskem je 542.748, na Srednjem 6 milijonov 4012 in Spodnjem Štajerskem 5.986.809 sadnih dreves, torej skupaj 12.533.569. Od teh je 7.480.180 jablan, 2.105.464 hrušek, 2.120.554 češpelj in sliv, 526.897 črešnje in 300.474 orehov. To seveda ni natančna cenitev, zakaj ponekod se štetje sploh ni dalo izpeljati, tako da se lahko računa, da je na Štajerskem najmanj 16 milijonov sadnih dreves. Poleg živinoreje, vinarstva, vrtnarstva itd. je gotovo tudi sadjarstvo za kmetijski stan jako važno. V nekaterih krajih pa se sploh za to nikdo ne briga. Če raste kje kako divje drevesce, vedo zanj le bolj vaški otroci, kakor pa oni, ki bi se za to morali bolj brigati. Dosti je krajev v naši deželi, kjer bi sadje izborno uspevalo, a ga sploh ni, ker ga nikdo ni vsadil ali cepil. Dandanes, ko je vse tako drago in je treba na vse računati, je pač skoro greh, da stojijo lepi sadni kraji prazni in zanemarjeni. In sadno drevje vendar ne prizadeva nikakih posebnih stroškov. Malo gnoja in nekoliko pozornosti spomladi, da se otrebi in očisti in stvar je v redu. Na nezgode in ujme seveda ne smemo takoj misliti, ker če bi mislil kmetovalec vedno na take stvari, bi tudi žita neobsejal.

Slovinci strežejo Šukri paši. Sedaj ujetemu Šukri paši, bivšemu poveljniku Odrina, strežejo v Sofiji v Bulgariji

Slovinci in Slovenke. Hotel »Splendid« v Sofiji, v katerem stanuje Šukri paša, je veličastna stavba s štirimi nadstropji, stoječa sredi mesta blizu kraljeve palače. V najemu ima hotel gospod J. Kenda, ki je bil prej hotelir v Ljubljani v Tivoliju. Njegova soproga je hči hotelirja g. Peternela pri »Triglavu« na Bledu. V tem hotelu je zaprt Šukri paša in osem drugih paš ter 100 turških častnikov. Gosp. Kenda ima 42 poslov; 30 Bulgarov in 12 Slovencev in Slovenk, ki strežejo ujetnikom. Med Slovenkami je Peternelova Francika s svojim možem, Ivanka Noč in Kristina Pšenica iz Dovjega. Šukri paša je silno prijazen in daje poslom velike napitnine, nekateri Turki so pa zelo divji. Ujeti Turki so s služabniki vred v hotelu zaprti, da se ne morejo nikamor gani. To pa radi tega, ker so ujetniki prišli iz Odrina, koder razsajata kole-ra in vročinska bolezen in baje celo kuga. Bati se je, da bi se te bolezni ne zatrosile po Sofiji, zato so Turki in strežniki vsi skupaj kontumacirani.

Hrvaška cerkev na Dunaju. V sled posredovanja zagrebškega nadškofa dr. Ante Bauerja se je na Dunaju živečim Hrvatom — krog 5000 po številu — za službo božjo odredila že dalj časa zaprta ustanovna cerkev. Cerkev bodo popravili in opremili z vsem potrebnim. Cerkev se odpre 1. maja.

Notar — defraudant. Notar dr. Giergio Lorenzini v Piranu si je protizakonito prilasčeval od strank mu poverjeni denar in je oškodoval tudi svoje sorodnike, ker je samovoljno razpolagal s tujim denarjem. Poneverjena vsota sega visoko nad 100.000 kron. Lorenzini je že pred par dnevi izginil in sedaj ga išče piransko sodišče.

Tri žene zastupil. V Frankfurtu na Nemškem so zaprli sabljaškega mojstra Karla Hopfa, ker je na sumu, da je bil vse svoje tri žene zastupil.

LAKI, EMAJLI, BARVE, FIRNEZI
ZNAMKE „OREBON“
793
so najboljši. Tovarna Mor. Semberk.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana
Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere
jamči dežela Kranjska, in jih obre-
stuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Dob. Vodovod je napravila vas Sp. Brezovica. Pet gospodarjev ima dobro, izvrstno pitno vodo v hlevu in v hiši. Dva hidranta sta vložena za slučaj ognja. Ves vodovod stane krog 2600 kron. Delo je prevzel in v zadovoljnost vseh izvršil Anton Urbanija iz Zič. — Prvi kamen za prepotrební društveni dom smo dobili naravnost iz cesarskega Dunaja. Imenitno, kaj! Poslala ga je članica našega društva, ki dela tam v tovarni. — Pomladanska zima je tudi pri nas naredila dovolj škode. — Ponesrečila se je v tovarni v Domžalah Antonija Ocvirk. Stroj ji je odtrgal prst na roki.

g Češnjice pri Moravčah. (Vodovod.) Večletna želja Češnjčanov se je po prizadevanju Kuharja vendar enkrat uresničila. Vodo imamo v hlevih in kuhinjah, ne bom več nosila na glavci vode, tako so klicale veselo gospodinje in hčere, ko je voda prvič pritekla. In kako bi tudi ne. Saj so celo ženske bile nakujskane od nekaterih liberalcev, ki niso hoteli z nami skupno graditi vodovoda, danes se pa praskajo za ušesi in se jeze nad svojo neumnostjo, voda pa teče mimo njih in bo poznim rodovom govorila o nazadnjakih na Češnjicah. — Delo in stroški pri vodnjaku so bili res precej veliki, a vse to ni nič v primeri z dobrotó, katero imamo od njega. Vodnjak drži namreč 132 polovnjakov, to je 4000 litrov. Za svet smo dali 120 kron Rokavcu, ki ga nam je radevolje, dasi so ga hujskali, prepustil, za kar mu budi izrečena srčna zahvala. Cementa smo porabili 4000 kg, kamenja 60 voz, gramoza 20, peska 22 voz in 150 desk. Vseh »sihtov« je bilo skupaj 216, železnina nas je veljala 50 kron, za cevi smo pa plačali 1500 kron. Da nam bo pa voda koristila tudi ob času požara, sma napravili tudi 3 hidrante, na katere se bodo lahko nastavile cevi in voda, ki se na dveh krajih popolnoma zapre, bo segla do vseh poslopij, tako da smo zdaj lahko bolj brez skrbi, kot če bi imeli požarno brambo. Šest pametnih posestnikov je torej preskrbljenih popolnoma z vodo, ki bo v par mesecih gotovo dobra tudi za pitno vodo. Naj bo na tem mestu izrečena tudi prisrčna zahvala našemu županu, ki je prvi dal ta srečni svet in nam dajal korajžo, ko smo že obupavali; hvala pa tudi vsem drugim, ki so vztrajali in se niso brigali za zabavljanje, kajti zabavljanje je odnesla voda, mi, Boštenk, Kuhar, Grilc, Maškon, Cesar in Pangre imamo pa vodo. — Premovanje let se vrši v drugi polovici majnika. Poskrbimo, da pokažemo, da imamo zmisel za napredek pri živinoreji, potem nam bo deželni odbor rad dal kako podporo. — Gospodinska tečaja bomo imeli v jeseni in sicer dva. Zanimanje je splošno, vsa dekleta povprašujejo, če bode

sprejeta. Dekleta, ki se žele udeležiti tečajev, naj se zglase do 27. aprila v društvu.

g Iz Peč. V petek, dne 11. t. m. je umrl Frac Avbelj, posestnik v Vonjem dolu v starosti 58 let. Bil je pošten mož in sadjerejec; govori se, da je umrl radi alkohola. To ni resnica; prehladil se je na njivi, ker je silno vročega dež premočil in je čez 16 dni umrl.

g Pšata pri sv. Jakobu ob Savi. Dne 13. aprila je umrla Neža Zajc iz Pšate. Bila je v 83. letu svoje starosti; bila je dobra gospodinja in zgledna krščanska mati. Njen pogreb je pričal, kako jo je vse ljubilo in spoštovalo. R. I. P.!

g Iz Tržiča. V nedeljo zvečer bo v društvu sv. Jožefa priredil telovadni odsek »Orel« velezanimivo Jurčičevo igro »Deseti brat«. To bo ena najlepših iger, kar se jih je priredilo dosedaj na našem odru. Vabimo k obilni udeležbi, tudi poročena je bila gdca Marija Urh, znana trgovka z lesom in špecerijo z Ivanom Roštar. — Dne 4. maja bodo premil. g. knezoškof delili zakrament sv. birme pri nas. Skozi Tržič bodo šli na Vnebohod Gospodov. Ta dan jih bomo tudi slovesno sprejeli. Procesija sv. Florijana bo letos radi sv. birme že ob 8. uri in ne ob 9. kakor druga leta.

Zlatopolje pogorelo. V noči dne 16. t. m. ob pol 1. uri je začelo goret v vasi Zlatopolje. Pogorelo je osmim gospodarjem posestnikom do malega vse, tudi nekaj živali. Najhujše je bilo to, ker je ogenj nastal v noči. Do sedaj še ni dognano, kdo je zanetil. Škoda na pogorišču se ceni približno na 45 do 50 tisoč kron. Kdor more tem revežem pogorelcem prihiteti v prvo pomoč, naj pošlje svoj milodar na gospoda župnika Jan. Medveda v Zlatopolje, p. Lukovica, Gorenjsko.

Cenejša kava

(dokler je kaj zaloge)

85 v

80 v

1/4 kg Brasil I 1/4 kg Brasil II
zgana zgana

v filijalki

Julija Meinl

uvoz kave.

Filijalka:

Ljubljana, Selenburgova ulica 7.

Dolenjske novice

d Kmetijsko-izobraževalna tečaja v Šmihelu in Prečni priredi dekanjski odbor za novomeško okrožje v nedeljo, 4. majnika. Predavali bodo: dr. Krek in poslanec Jarc o kmečkem vprašanju,

dr. Pogačnik o zadružništvu in deželni veterinar o prvi pomoči pri živinskih boleznih. Tečaja se vršita dopoldne (po rani maši) in popoldne (po nauku). Može in fantje, žene in dekleta, pridite vsi!

d Shodi Kmečke zveze za novomeški okraj bodo v nedeljo, 27. aprila, in sicer: po rani maši v Beli cerkvi, dopoldne v Orehoviici, popoldne v Brusnicah. Na shodih bo poročal poslanec Jarc.

d Iz Boštanja. Pretekli teden je našel nekdo v Savi utopljenca, ki se ga do sedaj še ni moglo spoznati, kdo da je. — Pri nas je že jako stara podružnica »Kmetijske družbe«, ena izmed najstarejših. A nismo skoraj vedeli zanjo. Imeli so jo v rokah liberalci, a se niso brigali zanjo celih 12 let. Sedaj so jo poživili naši može. Po nji se je že naročila galica in se bodo naročale še razne druge kmetijske potrebščine. — Doli za Mirno je sedaj jako živahno. Drsteče se ribe prihajajo v množicah iz Save v izliv Mirne, ne vedé, da imajo tam Boštjančani zanje pripravljenih vse polno mrež. Ribji lov da v tem času našim ljudem nekaj zasluzka, čeprav ne veliko. Saj so ga potrebni; trta ne bo dala letos nič cvenka.

d Nabor v Litiji se je vršil 7., 8. in 9. t. m. Od 450 došlih fantov je bilo potrjenih 100 fantov. Lepo število za državo.

d Litija. Mlad samoumorilec. Komaj 15letni Ivan Vladika, sin železniške delavke, stanujoč na litijskem kolodvoru, se je v noči od sobote do nedelje, 13. aprila, par korakov od stanovanja vlegel med železniške tračnice in glavo položil na tir. Premikajoči tovorni vlak mu je vrat popolnoma prerezal. Zjutraj so našli na tiru glavo popolnoma ločeno od telesa. Fant je bil nekoliko slaboumen.

d Loški potok. O »boju za obstanek in sedanje življenje« je predaval visokošolec g. Prijatelj v društvu »Tabor«. Pokazal nam je razne slike o tem boju na rastlinskem in živalskem življenju ter slikal istega v življenju človeške družbe: vojske, narodni boji, izseljevanje i. dr. Mnogoštevilni poslušalci so z zanimanjem sledili predavatelju. — Preteklo nedeljo nas je pa g. Rakovec peljal s svojim skioptikonom v pekel in njegovo grozo, kakor ga opisuje Dante. S slikami skioptikona je bilo združeno predavanje. Udeležba je bila zelo obilna.

d Na Sveti Gori pri Litiji se je slavnost blagoslovljenja zastave Marijine družbe kar najsijajnejše izvršilo v nedeljo, dne 20. aprila. Vreme je bilo najkрасnejše, ljudstva na stotine. Dohod sosednjih Marijinih družb je slavnost povečal. Udeležile so se slavnosti sledeče Marijine družbe: z Vač, s Save, iz Št. Lamberta, iz Zagorja ob Savi, iz Št. Gotarda in iz Kolovrata z zastavami, poleg tega so došle družbe še iz Čemšenika in iz Šmartna pri Litiji. Vsem: Bog plačaj!

d Iz Št. Jerneja. V nedeljo dopoldne ob 11. uri priredi v Orehoviici poslanec

E. Jarc politični shod. Pridite može v obilnem številu! — Na praznik Vnebohoda priredi tukajšnji telovadni odsek »Orel« izlet z godbo in pevskim zborom v Drago pri Beli Cerkvi.

d Št. Peter pri Novem mestu. Velika nezgoda je zadela našo župnijo 13. in 14. aprila. Pozeblo nam je trje in sadje. Lahko rečemo, da je izmed vseh sosednjih občin najbolj občutno udarjena naša; saj je mnogo posestnikov, zlasti po Grčevju, katerih edini dohodek je vino. Ogromne stroške stane obdelovanje vinogradov. Tri leta sem že nimamo prave letine. Kaj čuda, če ljudstvo obupano zapušča dom ter se seli v Ameriko! — Par tisočakov kron podpore za zboljšanje potov v vinske gorice smo dobili od vlade. Podpora se je umestno razdelila tako, da je bodo deležne vasi proti Trški gori in Grčevju. Ljudstvo je hvaležno svojemu poslancu g. Jarcu, ki se pridno poteka za ljudske koristi. — Čujemo, da je kranjska hranilnica naklonila 150 kron podpore tukajšnjemu prstovoljnemu gasilnemu društvu. Pač hvalevreden dar! — Predsednikom krajnega šolskega sveta je bil izvoljen v seji dne 13. t. m. g. grof Margheri, graščak v Starem gradu. Ker se mora šola razširiti ter dozidati nova stavba, je kaj umestno, da v tem času še posebno načeluje krajnemu šolskemu svetu razborit človek, kakor je ravnc naš gospod grof. — Krajnim šolskim nadzornikom za šolo v Št. Petru je imenoval c. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu tukajšnjega župnega upravitelja Frančiška Vovkota.

„Makrobiotik.“ „Umetnost, kako se življenje podaljša“

tako se imenuje delo zdravnika dr. Hufelanda. Kdor je to bral, ta ve, da obstoji ta umetnost zlasti v tem, da se varjemo bolezni ki slabe; da ne dražimo svojih živcev in da ohranimo krvni tok v normalnem teku. Če so naši živci napeti, tedaj poskusimo z zdravniško pomočjo normalno stanje doseči. Pa tudi Fellerjev rastlinski esenc-fluid z znamko „Elza-fluid“ učinkuje pomirjevalno okrepečajoče blažilno, utrjuje živce, odstranjuje glavobol in migreno, nam podeli mirno enakomerno spanje in v mnogih drugih slučajih se izkaže kot nepogrešljivo domače sredstvo.

To potrjujejo najbolje mnogi zdravniki, med drugimi g. dr. M. David, mestni zdravnik v Sienavi pri Jaroslavu, ki piše, da priporoča najtopleje Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. G. dr. Neugebauer, Dunaj VIII. Laudongasse 42 piše, da je zapisal 83 letnemu starčku ki je trpel na zaplenosti arterij kar mu je zelo dobro delo.

Priporočamo našim bralcem to bolečine lajšajoče in oživljavače domače sredstvo vedno imeti pri rokah, kar ni baš težko, saj stane 12 steklenic samo 5 kron.

Obenem lahko naročite rabarbara kroglice z znamko „Elza-kroglice“, ki nežno odvajajo in čistijo kri, 6 steklenic za 4 krone in sicer oboje od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elizatrg št. 16 (Hrvatsko).

d Šmartno pri Ljtlji. Dne 20. t. m. smo imeli v »Društvenem domu« tečaj obsavskega okrožja Orlov kot pripravo za nastop ob priliki katoliškega shoda v Ljubljani. Tečaj je vodil brat Anton Kos iz Ljubljane. Udeležili so se domači fantje in voditelji tujih odsekov. — Istega dne je predavanje o Balkanu z zanimivimi slikami domala napolnilo našo prostorno dvorano. — V naših vinogradih uničuje zadnja leta dosledno staro trtje trtna uš. Več vinogradov je že obsejanih z žitom in drugimi pridelki. Ker se je trtni uši pretekli teden pridružila tudi še pozeba, ki je uničila zgodnje sadje in tudi že precej odgnalo zdravo trtje, zre ljudstvo potrto v bodočnost. Upamo, da bodo tudi naši ljudje deležni državne podpore.

Notranske novice

n Iz Gorenj pri Postojni. Pred kratkimi sta nas obiskala gg. državni in deželni poslanec, kanonik g. dr. Ig. Žitnik in deželni nadinženir, svetnik Brižaj. Pri nas trpimo na pomanjkanju vode in gospoda sta se prepričala, da je res nujno potrebno oskrbeti vodo za ljudi in za živino. Gosp. nadinženir je osnoval res izvrsten načrt za dobavo vode v našem hribovitem kraju. Kakor sta nam gospoda obljubila, se bodo priprave kmalu začele, česar vsi željno pričakujemo.

Vič-Glince. Naš »Ljudski oder« zaključil v nedeljo, 27. t. m., svojo sezijo z benefično predstavo dramskega osobja. Igralci so v pretekli seziji nudili veliko več kot smo pričakovali ob otvoritvi »Ljudskega odra«. Nič manj kot 17 predstav v teku 30 tednov, to je nekaj, za kar se mora izreči vrlim, požrtvovalno delujočim igralcem in igralkam javna zahvala. Videli smo poleg lahkih iger tudi težke drame »Za pravdo in srce«, »Devica Orleanska«, »Oberamerzanske pasijonske igre«, izborno uprizorjene »Rokovnjače«, »Haniče pot v nebesa«. — V nedeljo pa nas iznenadilo igralci s krasno, izvirno noviteto »Poslednji Celjan«, zgodovinska drama iz življenja grofa Urha celjskega. Za svoj časten večer so si izbrali predstojajočo dramo, ki se še nikjer ni uprizorila. Pričetek ob pol 7. uri zvečer, konec do 10. uri. Z obilnim obiskom se izkažimo hvaležne vrlim igralcem in igralkam; zato bodi v nedeljo, dne 27. aprila, naše geslo: Vsi v »Društveni dom«!

Z Viča. Minula nedelja, 20. aprila, nam je prinesla mnogo duhovnega življenja in prenovljenja. Presvetli knezsko je podelil 403 birmancem in birmankam zakrament sv. birme. Med malimi je bila tudi birmanka stara 40 let, ki je sicer pozno, pa zato s tem večjo zavednostjo in duhovnim veseljem pristopila k sv. birmi. Sprejema vladike se je udeležil občinski zastop z g. županom ter zastopniki vseh kor-

poracij tukajšnje katoliške organizacije. Zvečer mu je katol. slov. izobraževalno društvo priredilo slovesno podoknico z bakljado, s petjem in društveno godbo. Udeležila se je te veličastne ovacije malone vsa župnija ter so s tem pokazali svojo udanost do blagega višjega pastirja.

n **Vrhnika.** Umrla je dne 17. t. m. na svojem domu v Verdu gospa Marija Petrič, daleč na okoli znana pod imenom Žitkova mama. Kljub starosti 71 let je bila prav do zadnjega trdna in krepka in je svoje veliko gospodarstvo vodila sama. Zadnji teden pa je nevarno obolela za pljučnico, ki jo je tudi spravila v prerani grob. Pokojnica je bila vzor delavne, za vse dobro vnete krščanske žene. Blagega in plemenitega srca, kakor je bila vse svoje življenje, je imela za reveže in za vsako dobro stvar tudi vedno odprte roke. Kako priljubljena je bila med vrhniškimi ljudstvom, je pričala nenavadna udeležba ob njenem pogrebu. Vsa vrhniška katoliška društva, katerim je bila pokojnica velika dobrotnica, so jo z zastavami in venci spremila na zadnjem pctu; pevski zbor društva rokodelskih pomočnikov, pomnožen še po nekaterih vrhniških pevcih, pa ji je zapel troje ganljivih žalostink v zadnje slovo. — Naj počiva v miru blaga žena; Bog ji bodi plačnik za vse njene dobrote!

n **Idrija.** Katol. politično društvo za idrijski sodni okraj priredi v nedeljo, 27. aprila, društveni javni shod ob 4. uri popoldne v prostorih gospoda Didiča. Dnevni red: Naše šolstvo in slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Stieckenpferd- milijino mlečno milo

je stiekoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohlavnice. Dohi se povsod 4 80 vin. 932

Iz raznih krajev

Škedenj pri Trstu. Preteklo nedeljo zvečer smo imeli v našem izobraževalnem društvu zelo vesel in važen dogodek. Obiskali so nas namreč gg: župnik Skubic iz Jesenic, deželni poslanec Piber iz Gorij in župnik Košir iz Koroške Bele. Obisk teh treh gospodov je bil pred vsem namenjen, delavcem in društvenikom, ki so prišli iz Jesenic in Javornika v Škedenj. Kranjska industrijska družba na Jesenicah je sedaj sezidala tudi v Škedenju nekaj Martinovih peči, v katerih dela veliko delavcev, ki so poprej delali na Jesenicah. Te delavce, nekdanje svoje farane, je videl g. jeseniški župnik v novem izobraževalnem društvu. Priporočal nam je, da ostanemo zvesti tudi temu društvu, kakor smo bili zvesti katoliškemu društvu na Jesenicah. Tudi našo stanovsko organizacijo Jugosl. Strokovno Zvezo nam je tople priporočal. Gg. de-

želni poslanec Piber in župnik Košir iz Koroške Bele sta nam posebno priporočala zvestobo do materinega jezika in katoliške vere. Navzoča sta bila tudi naš novi g. župnik Macarol in g. kaplan Glavič. Oba sta se zahvalila in obljubila skrbeti za nas. Zahvaljujemo se najsrčnejev sem gospodom, ki so se potrudili in nas obiskali v novi domovini. — Nekdanji jeseniški delavci.

Društveni vestnik

Kat. izobraževalno in podporno društvo»
Domžalah vabi k slavnostni predstavi, ki jo priredi v proslavo 1600letnice milanskega razglašja Konstantina Velikega v nedeljo, 27. aprila 1913 v Društvenem domu. — Spored: 1. A. Foerster: »Ave Maria«, šestglasni mešani zbor s spremljavanjem harmonija. 2. Govor. 3. J. Škroup: »Papeška himna«, mešani zbor. 4. F. Rihar: »V tem znamenju boš zmagala«, zgodovinski igrokaz v petih dejanjih. — Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80 vin., stojšče zadaj 60 vin., ob strani 40 vin.

Šolarska predstava v Ligojni pri Vrhniki
V Veliki Ligojni bo na Jurjevo nedeljo dne 27. aprila o priliki »cerkvenega žegnanja« šolarska predstava s petjem in igrami. Začetek ob 3. uri popoldne. V ljubki igrici »Snegulčica« bodo sivobrati pritlikavčki v svojih pisanih sukničah zbudili mnogo smeha. Eno-dejanka »Čista vest« se vrši na trgu med živahnimi in zgovornimi branjevkami. V tretji igri »Marijin otrok« pa bomo videli, kako grajsko hčerko Lucijo, ki so jo ukradle ciganke, Marija, njena varuhinja, privede zopet nazaj v naročaj njeni mami. Čisti dobiček je namenjen šolarski knjižnici, zato prosimo najštevilnejše udeležbe. V slučaju slabega vremena se prireditev preloži na prihodnjo nedeljo.

Telovadni odsek »Orel« v Hrušici vabi vse prijatelje k prireditvi, ki se vrši v nedeljo, dne 27. aprila 1913 popoldne ob 4. uri v prostorih g. župana Fr. Korbarja. Na sporedu je petje, govor in veseloigra v treh dejanjih: »V Ljubljano jo dajmo!« — Cene prostorom: Sedeži I. vrste 70 vin., II. vrste 50 vin., stojšče 30 v.
Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin ima svoj ustanovni občni zbor v Gorici na Binkoštno nedeljo.

Slov. kat. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju priredi 27. aprila t. l. v dvorani »Zur schönen Schäferin«, VI. okraj, Gumpendorferstraße 101, veselic s sledečim sporedom: Petje: A. Nedved: »Ljubezen in pomlad« (moški zbor); P. Križlovski: »Utopljenka« (moški zbor); P. Hugolin Sattner: »Nazaj v planinski raj!« (mešani zbor). — Igra: Anton Medvedov zgodovinski igrokaz v štirih dejanjih: »Posestrimje«. — Po igri prosta zabava s šaljivo licitacijo. — Začetek veselic ob 7. uri zvečer, blagajna se odpre ob 6. uri. Vstopnina za nečlane 1 K, člani plačajo polovico. Čisti dobiček je namenjen izpopolnitvi društvene knjižnice.

Slov. kat. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju VI., Webgasse 17, priredi dne 27. aprila 1913 v dvorani »Zur schönen Schäferin«, VI., Gumpendorferstraße 100, veselic. Spored: 1. Petje: A. Nedved: »Ljubezen in pomlad« (moški zbor); P. Križlovski: »Utopljenka« (moški zbor); P. Hugolin Sattner: »Nazaj v planinski raj!« (mešani zbor). — 2. »Posestrimje«, igrokaz v štirih dejanjih, spisal Ant. Medved. — Začetek ob 7. uri zvečer, blagajna se odpre ob 6. uri. Vstopnina za nečlane 1 K; člani s legitimacijo, Daničarji in vojaki do narednika plačajo polovico (50 vin.).

Listnica urednika. Dopisniku iz Godešiča pri Škofji Loki: Glede zavlačevanja regulacije reke Sore se obrnite na svojega deželnega poslanca!

Dobre knjige

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani priporoča:

Načrt Ljubljane. 1 : 10.000 celo natančno izvršen. Cena načrta v dveh barvah 30 vin., v petih barvah 50 vin.

Načrt je vsled svoje natančnosti zelo pripraven ter priporočljiv za tujca in domačina, pa tudi za šolsko mladino, ki se mora seznaniti s spoznavanjem in čitanjem zemljevidov.

Stoletna pratika dvajsetega stoletja (1901—2000) 1 K 30 vin., vez. 2 K. To je knjiga, ki nas uči vsega, kar je potrebno vedeti o časoslovlju, pred vsem nas pa uči s pravimi očmi opazovati prirodo in njene lepote. Knjiga vsebuje tudi koristna gospodarska pravila, najvažnejša npravstvena navodila ter tisoč drugih koristnih podrobnosti.

Beneš Trebizsky, Kraljica Dagmar. Zgodovinski roman 3 K 20 vin., vez. 4 K 30 vin. Kdor ljubi svoj rod in hoče proučiti zgodovino Slovanov, naj bere to prekrasno povest, ki je zajeta iz zgodovine polabskih Slovanov.

Dragoceni biseri. Spisala Pepica Senica. 68 strani broječa knjižica podaja lepe nauke naši mladini, posebno v obmejnih krajih. Iztis stane s poštnino vred 60 vin., 10 iztisov 5 K 20 vin., 30 iztisov 25 K. Naroča se: Cirilova tiskarna, Maribor; ali pa: Pepica Senica, Šmarje pri Sevnici, Štajersko.

Društvene igre. »Smrt pravičnega«, igra v dveh slikah za ženske vloge. Spisala Pepica Senica. Iztis stane 20 vin., 8 iztisov s poštnino vred 1 K 70 vin. Naroča se pri pisateljici: Pepica Senica, Šmarje pri Sevnici, Štajersko.

Dr. Anton Faist, cerkvene pesmi, za mešani zbor, dva zvezka: I. Velikonočne, binkošne, Marijine. Part. 1 K 50 vin., glasovi po 25 vin. — II. Marijine pesmi (šmarnične). Part. 1 K 80 v., glasovi po 25 vin.

Faistove pesmi so silno lahke, toda blagoladne in bo dosegel vsak pevovodja pri malem trudu najlepše uspehe. Faistove pesmi so vzbudile občo pozornost; pele se bodo vse brez izjeme, samo da jih dobe pevovodje v roke.

Odgovorni urednik F. Krhne.

Mnenje gosp. dr. M. Neuwirtha v Mariboru.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Na vaše vprašanje vam potrjujem, da predpisujem vaše železnato kina vino Serravallo kakor krepčilo za želodec in oslabelost, že več let. Tudi otroci ga radi pijejo.

Maribor, 7. septembra 1911.

Dr. Neuwirth.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 16. aprila: 68, 36, 88, 37, 89.
Gradec, 16. aprila: 39, 72, 79, 17, 12.
Linc, 19. aprila: 5, 78, 83, 28, 59.

SKRIVALNICA.

Kje pa je striček ostal?

Laxigen idealno odvajalno

sredstvo v obliki sadežnih pastil, ki gotovo in milo učinkuje in ima najboljši prijeten okus. Izvirna škatlja (20 kosov) K 1-30.

Dobiva se v lekarnah in pri glavni založbi: C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 2.

Priporočilo. Čast. cerkvenim predstojništvom ter cerkvenim dobrotnikom se pri nabavi novih altarjev, kipov itd. najtopleje priporoča solidna, strogo krščanska tvrdka Josip Obietter, izdelovatelj altarjev in kipar v St. Ulrich-Gröden na Tirolskem. Tvrdka pošilja na željo vsakomur cenik z nad 110 slikami o izvršenih krasnih delih za razne cerkve. 1250

Mnogim neprijetnostim in marsikakemu zlu se lahko izognemo, ako imamo za slučaj prehlada, influence, kašlja, zasiljenja itd. vedno pri roki Feller-jev rastlinski esenc-fluid z znamko „Elza-fluid“, ki mehča in lajša kašelj, varje pred katarom in se tudi lahko uporablja kot ustna voda in voda za grgljanje, pa tudi za zboljšanje zraka zaradi prijetnega duha. Stane pa 12 steklenic samo 5 kron franko pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 16 (Hrvaško). Tudi Fellerjeve odvajalne kroglice z znamke Elza-kroglice se dobe istotam in stane 6 škatljic samo 4 krome. Te kroglice so izvrstno sredstvo zoper tiščanje v želodcu, pehanje, bljuvanje in zaprtja ter so popolnoma neškodljive.

Če bi slepci spregledali, je gotovo, da bi hitro zagledali današnji oglas „Srečke v korist Slovenski Straži“, ki prinese pet glavnih dobitkov. Ker se dotično zanimivo poročilo o srečkah razpošilja brezplačno, naj ga vsakdo zahteva. Naslov: Valentin Urbančič, Ljubljana.

Agenti

na vse. kraljih monarhije dobe visok zaslužek s prodajo izdelkov trusev, izdelavajo tesnila zastiral in zatvorne Helimane & Moros, Brunav 68, Češka. Krasne novosti vseznih in ikanih zastiral. 756

Ržena sladna kava iz gorske rži

se pošilja po povzetju v zavojih po 5 kg franko za K 8 75 z dodatkom lepih platnenih brisač, robcev itd. iz tovarne

Fran Sax
Maslovody pri Smiřitz
Češko.

Prosimo, poskusite!
610

2 darili

prejme vsak, kdor naroči 5 kg zavoj

žitne kave

za 4 krome franko ali 5 kg zavoj

sladne kave

za K 4-50 franko

500 zastoj

pri trdki prva kakovostna izdelovalnica žitne in sladne kave

Bartman in Ježek

Kuks ob Labi, Češko.

Kdor naroči 6 zabojev, prejme 1 zavoj žitne ali slad. kave zastoj.

V vsaki družini, kjer se goji dobra godba, se morajo nahajati tudi

domače orgije (amerikanski harmonij).

Lep glas. Kraska oprema. Cena od 48 mark naprej. Ilustrirani ceniki zastoj.

Aloys Mayer
kr. dvorni založnik,
Fulda.

(Cena z notnim zvezkom obsegajočim 325 komadov le 35 mark, s katero zamore igrati na harmonij vsak talcoj četveroglasno in brez znanja se-kiric. 3804 19

Samo enkrat v življenju!

50.000 spalnih odej po K 1-95

za izvoz na Balkan določene, a tudi vojno nevarnosti pridržane, iz pristne brnske Himalaja-volne, okoli 200 cm dolge, 130 cm široke, v krasnem črtnatem melo-lesinu s krasnimi barvnimi bordurami so bodo samo še kratke čas prodajale za polovino tovarniško cene po K 1-95 komad. Te Himalaja spalne odeje so vredne dvakrat tega denarja in se dobe pri nas po teh senzacijnelno nizkih cenah samo dokler je kaj zaloga.

1 komad Himalaja spalne odeje stane le K 1 95
3 komadi Himalaja spalnih odej stane le K 5 70
6 komadov Himalaja spalnih odej stane le K 11 -

Samoprodaja po povzetju

M. Svoboda, Dunaj III/2, Hlessgasse 13-404

Pljučne bolezni ozdravljive!

Tisoči zdravnikov in bolnikov potrjujejo, da je angleški, izborni ugajajoči pljučni redilni prašek „PEKTOSAN“ edini izdelek, ki ne odstranja le najtrdovratnejšega kašlja, težke sape in hripavosti, zdravi katar na pljučih, zvonji tuberkuloze in popolno odpravlja vsečo mrazico, bljuvanje krvi in nočno potenje, marveč tudi odlično krepil bolnike in slabi kot zelo izborno redilno sredstvo. — Gena veliki izvirni steklenici 6 kron.
Glavna zaloga: Lekarna Jos. pl. Török, Budapest VI., Kiraly ut. 12/o in Andrássy ut. 26/o. 1351

Denar posoja zasebnik resnično ljudem po 5/10. Odplačilo na obr. 6 let Buta G. post. rest. Berlin 47.

Aviomatična pasti!

Za podgane K 4—, za miši K 2-40, ujamemo bez nadzorstva do 50 kom dov v eni noči. Ne zapuste nobenega smrada in se zopet same nastavijo. Past za ščurke odina te vrste, na katero se ujamemo na tisoče ščurkov v eni noči, K 2-40. Povsod najb. uspeh. Pošilja po povzetju **Fran Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Aloiassgasse 2/23.** Mnogo pobvalnih pisem. Pred manj vrednimi ponarejanji se svari. V c. in kr. vojaških skladiščih in vporabi. Teleton 33446. 3702

1214 HERMES vžigalice na kolesce 60 vin, 10 kom. K 4—, Madonstet vžigalni kameni: 10 kom. 30 v., 100 kom. K 2-50. Razpošilja se po povzetju ali ako se znesek naprej pošlje (tudi v znakah). M. Földi, Dunaj XV/5, Rosinagasse, 11, I. nadstrop.